

Rambøll Management og Ingeniørforeningen i Danmark

Højtuddannedes værdi for små og mellemstore virksomheder Nordisk benchmark

Delrapport

Juni 2004

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	1
2.	Beskæftigelse af ingeniører i de små og mellemstore virksomheder i de nordiske lande	2
2.1	Potentiale for beskæftigelse af flere højtuddannede i de danske små og mellemstore virksomheder	2
2.2	Ingeniører i små og mellemstore virksomheder	2
2.3	Små og mellemstore virksomheder i Nordens brug af ingeniører, opdelt på brancher	4
2.3.1	IT	4
2.3.2	Bygge og anlæg	5
2.3.3	Fremstilling	5
2.3.4	Servicevirksomhed	6
2.3.5	Landbrug, gartneri, skovbrug og fiskeri	7

1. Indledning

Denne nordiske benchmark analyse viser, hvor de danske virksomheder med under 50 ansatte står i anvendelsen af højtuddannet arbejdskraft i forhold til Sverige, Norge og Finland, belyst ved brugen af ingeniører. Analysen er gennemført på baggrund af survey datasættet fra Rambøll Managements E-business Norden.com fra 2003. 3.900 nordiske virksomheder er bl.a. blevet spurgt om antallet af beskæftigede ingeniører samt hvilken branche, hovedparten af virksomhedens aktiviteter kunne henføres til.

Benchmark analysen af de små og mellemstore nordiske virksomheders brug af ingeniører peger på en række forskelle mellem landene:

- Danmark anvender væsentligt færre ingeniører i de små og mellemstore virksomheder indenfor alle brancher end Sverige, Norge og Finland.
- Danmark har flere små og mellemstore virksomheder uden ingeniører end de øvrige nordiske lande. Dette gælder for alle brancher.
- De øvrige nordiske lande har flere små og mellemstore virksomheder med over 10 ingeniører end Danmark.

Samlet set er der tale om et potentiale for at ansætte flere højtuddannede i danske små og mellemstore virksomheder.

2. Beskæftigelse af ingeniører i de små og mellemstore virksomheder i de nordiske lande

2.1 Potentiale for beskæftigelse af flere højtuddannede i de danske små og mellemstore virksomheder

Forskellene i anvendelsen af ingeniører i de mindre danske virksomheder i forhold til lignende virksomheder i de lande, som Danmark plejer at sammenligne sig med, synes at indikere et potentiale for at øge beskæftigelsen af ingeniører i de små og mellemstore danske virksomheder. Især indenfor IT-, bygge- og anlægs- samt fremstillingsvirksomhederne, da disse beskæftiger flest ingeniører i vores nabolande – langt flere end de danske virksomheder indenfor tilsvarende brancher. Generelt set er der således mange flere små og mellemstore virksomheder i Danmark, der ikke har ingeniører ansat overhovedet.

Anvendelsen af de færre ingeniører kan ikke forklares ud fra forskelle i erhvervsstrukturer i landene. Både Sverige og Finland har større andel af de helt små virksomheder (1-9 ansatte) end Danmark og færre virksomheder i kategorien (50-100)¹ og idet der er flere højtuddannede desto større virksomhederne er, så burde det på baggrund af erhvervsstrukturen forventes, at Danmark havde forholdsvis flere højtuddannede ansat i de små og mellemstore virksomheder inkl. ingeniører. Det er imidlertid ikke tilfældet.

Forskellene i anvendelsen af ingeniører indikerer et stort potentiale for at øge beskæftigelsen af ingeniører i de små og mellemstore danske virksomheder.

Såfremt de danske små og mellemstore virksomheder ikke substituerer ingeniører med andre højtuddannede – er der, sammenlignet med Finland, Norge og Sverige, et beskæftigelsespotentiale for den første ingeniør i 30 pct. af de små og mellemstore virksomheder.

2.2 Ingeniører i små og mellemstore virksomheder

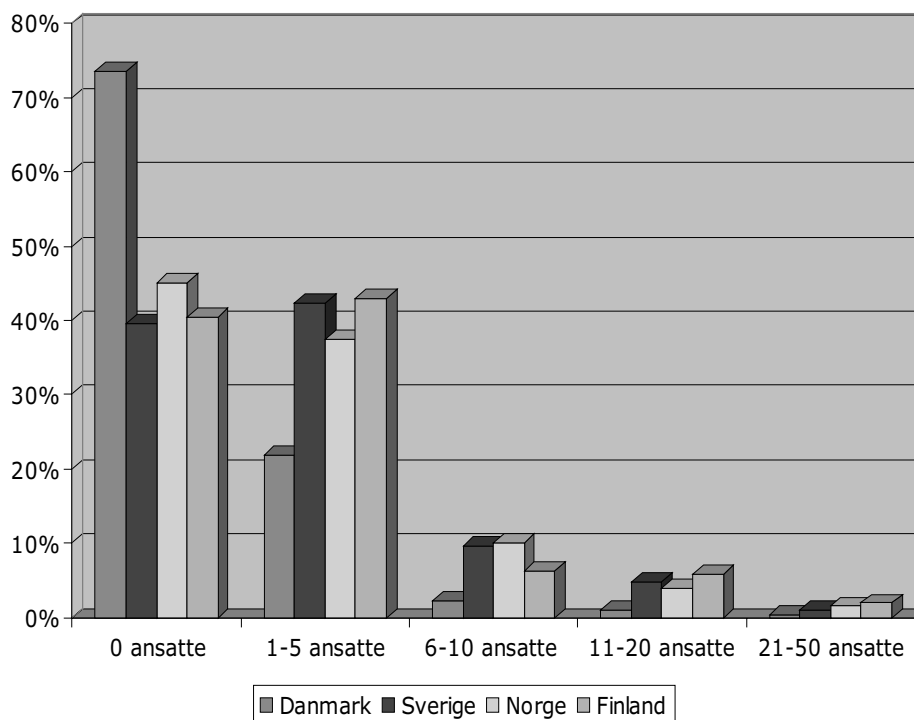
Danmark beskæftiger i væsentligt lavere grad ingeniører i de små og mellemstore virksomheder end vores nordiske nabolande.

Figur 2-1 viser virksomhedernes brug af ingeniører, fordelt på antal ansatte ingeniører.

---

¹ Eurostat, *Business in Europe*, Office for the Publications of European Communities, 2003. Til gengæld har både Sverige og Finland væsentligt større andel af beskæftigelsen i store virksomheder med over 250 ansatte end Danmark.

Figur 2-1 Virksomhedernes brug af ingeniører, fordelt på antal ansatte ingeniører

Note: (N=1924)

Som det fremgår af figuren, har Danmark en højere andel af virksomheder uden ansatte ingeniører. Samtidig har Finland, Norge og Sverige en højere andel virksomheder med relativt mange ansatte ingeniører.

Danmark har således klart den højeste andel af virksomheder uden nogen ingeniører. Over 70 pct. af de danske små eller mellemstore virksomheder benytter således ingen ingeniører. Andelen af virksomheder uden en ingeniør ansat er næsten dobbelt så høj som i de øvrige nordiske lande.

Det er gennemgående for alle landene, at langt den største andel af de virksomheder, der beskæftiger ingeniører, har fra 1-5 ingeniører ansat. I forhold til resten af Norden er denne andel for Danmarks vedkommende dog relativt lav og udgør kun halvdelen af de øvrige landes. Sverige og Finland har med ca. 40 pct. af virksomhederne med 1-5 ansatte ingeniører den højeste andel virksomheder indenfor dette interval mod Danmarks godt 20 pct.

For en gennemgang af de forskellige brancher henvises til afsnit 2.3.

De danske små og mellemstore virksomheder er sammenfattende kendetegnet ved at have ganske få ingeniører ansat. Det gælder på tværs af alle brancher sammenlignet med Norge, Sverige og Finland. Der synes derfor umiddelbart at være et potentiale for øget beskæftigelse på tværs af alle brancher, men især inden for IT-, bygge- og anlægs- samt fremstillingsvirksomhederne.

Den lave frekvens af ingeniører kan dog skyldes, at danske virksomheder i højere grad anvender anden højtuddannet arbejdskraft end ingeniører. En anden forklaring kunne være, at danske virksomheders produktion ikke er så (ingeniør) videnskrævende som i Norge, Sverige og Finland.

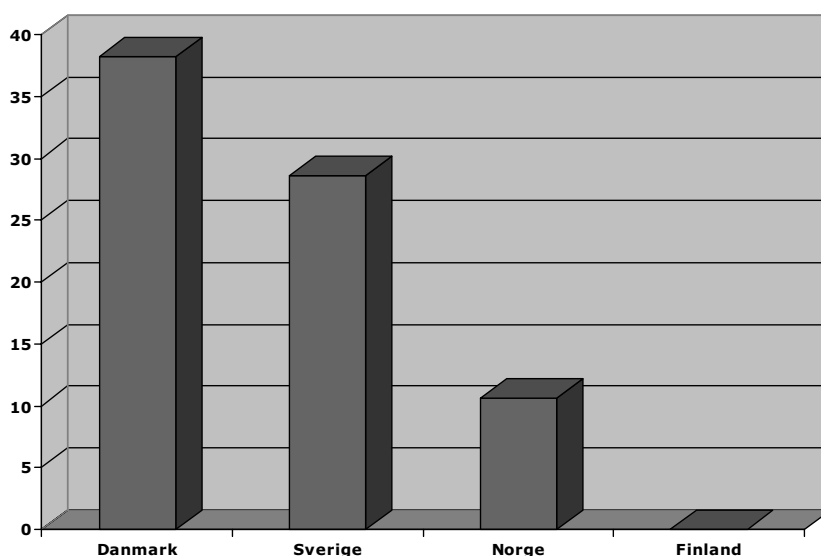
Der må samtidig tages et generelt forbehold for denne vurdering, fordi datamaterialet, som undersøgelsen bygger på, ikke giver mulighed for at af-dække, hvorvidt der er beskæftiget andre højtuddannede, som substituerer ingeniørerne. De danske virksomheder kan således potentielt have et andet ansættelsesmønster end Finland, Norge og Sverige. Noget synes at indikere dette, da Norge, Sverige og Finland har forholdsmæssigt flere ingeniører i arbejdsstyrken end Danmark.

2.3 Små og mellemstore virksomheder i Nordens brug af ingeniører, opdelt på brancher

2.3.1 IT

IT-branchen har klart færrest små og mellemstore virksomheder uden ingeniører. Af nedenstående figur fremgår det, at Danmark har væsentligt flere små og mellemstore virksomheder med 0 ansatte ingeniører end de øvrige nordiske lande (38,2 pct.). Forskellen er markant i forhold til Sverige (28,6 pct.), Norge (10,6 pct.) og Finland, der slet ikke har nogen virksomheder i IT-branchen uden ingeniører. IT-branchen er samlet set den branche, der har klart færrest virksomheder uden ingeniører.

Figur 2-2: Virksomheder uden ingeniører inden for IT (pct.)

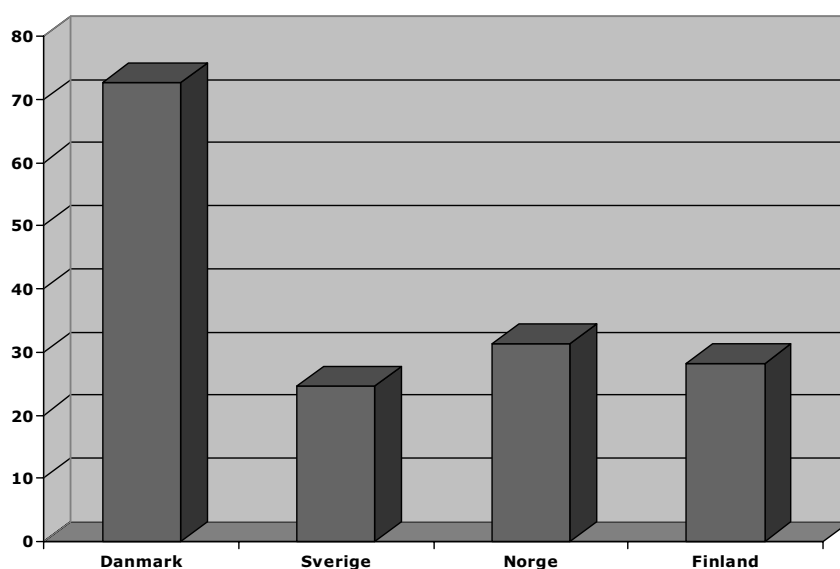

2.3.2 Bygge og anlæg

Bygge- og anlægsbranchen har som helhed væsentligt flere virksomheder uden ingeniører end IT-branchen, jf. figur 2.3. Andelen af virksomheder uden ingeniører er dog lavere i bygge- og anlægsbranchen end i de øvrige brancher, hvis man betragter Norden samlet.

Danmark har indenfor bygge- og anlægsbranchen markant flere små og mellemstore virksomheder uden ingeniører end de øvrige nordiske lande. Flere end syv ud af ti (72,7 pct.) af de danske små og mellemstore virksomheder anvender ingen ingeniører, mens under hver fjerde i Sverige, under hver tredje i Norge (31,2 pct.) mens Finland (28,1 pct.) ikke har ingeniører ansat.

Figur 2-3: Virksomheder uden ingeniører indenfor bygge og anlæg (pct.)

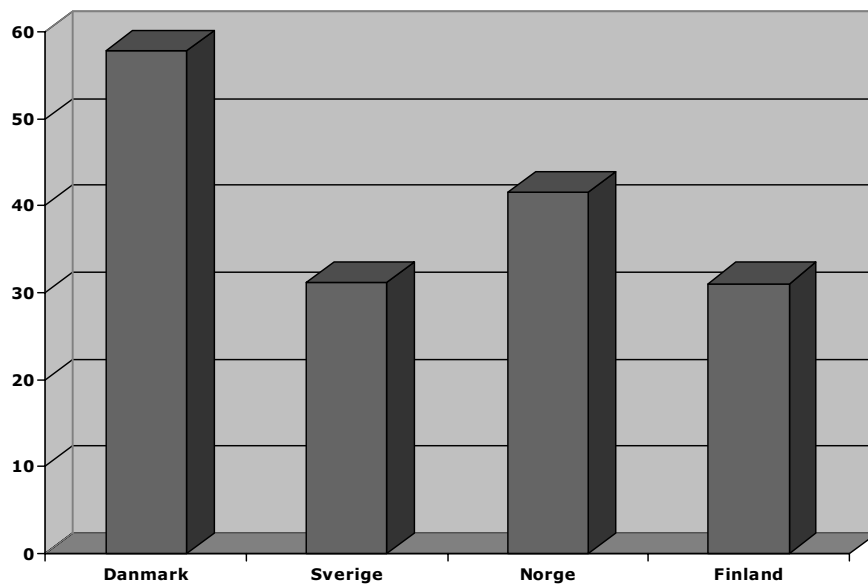

2.3.3 Fremstilling

Inden for fremstillingsbranchen har Danmark ligeledes flere små og mellemstore virksomheder med 0 ansatte ingeniører end de øvrige nordiske lande.

For Danmarks vedkommende er andelen dog lavere end i bygge- og anlægsbranchen (57,8 pct. mod 72,7 pct.). Dette er værd at bemærke, idet de øvrige nordiske lande omvendt har en højere andel virksomheder uden ingeniører indenfor fremstillingsbranchen. Godt seks ud af ti mindre danske virksomheder har således ingen ingeniører ansat, mens tallet for Finland og Sverige er tre ud af ti. I Norge har fire ud af ti mindre virksomheder ingen ingeniører ansat.

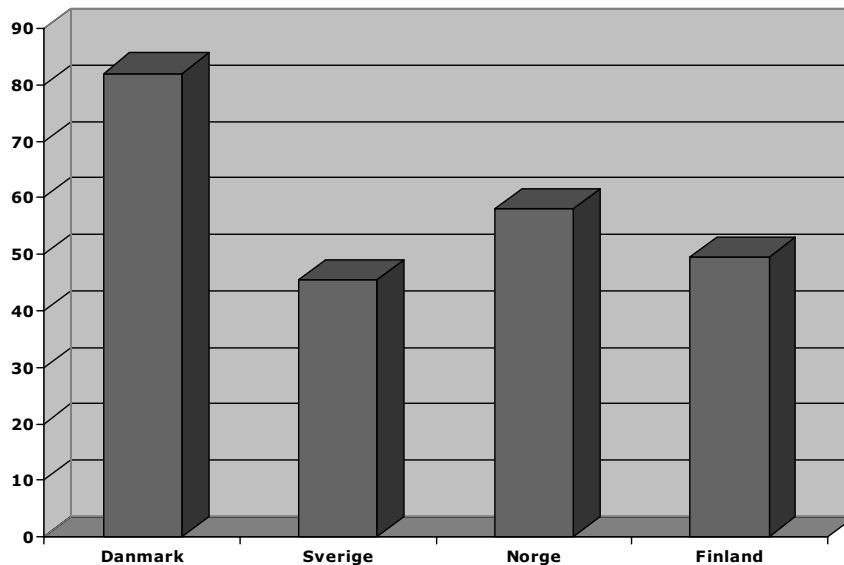
Figur 2-4: Virksomheder uden ingeniører indenfor fremstilling (pct.)

2.3.4 Servicevirksomhed

Indenfor servicebranchen er billedet det samme. Andelen af virksomheder uden ingeniører er dog højere for alle landene end indenfor IT, bygge og anlæg samt fremstilling jf. nedenstående figur.

Figur 2-5: Virksomheder uden ingeniører indenfor service (pct.)

I Danmark har otte ud af ti mindre virksomheder ingen ingeniører ansat. I Sverige og Finland er det tilsvarende tal cirka hver anden, mens det i Norge er lige under seks ud af ti små og mellemstore virksomheder, der ikke anvender ingeniører i deres medarbejdergruppe.

2.3.5 Landbrug, gartneri, skovbrug og fiskeri

Landbrug, gartneri, skovbrug og fiskeri er de brancher, der har den højeste andel virksomheder uden ansatte ingeniører.

I Danmark er det kun fem ud af ti virksomheder indenfor disse brancher, som anvender ingeniører. I de øvrige nordiske lande er tallene højere: I Sverige anvender 15 virksomheder ud af 100 ingeniører. I Norge er tallet 40 virksomheder ud af 100, mens 23 ud af hundrede finske virksomheder har ingeniører blandt deres medarbejdere.

Figur 2-6: Virksomheder uden ingeniører indenfor landbrug, gartneri, skovbrug samt fiskeri (pct.)

